

College van burgemeester en wethouders

Informatienota

Vergadering van 10 december
2019
Gemeente Hardinxveld-
Giessendam - Secretariaat
Auteur: Nelleke Jongenelen

Plaquette / nieuw monument Merwedegijzelaars

Voorgesteld besluit

Inhoud

Inleiding

In de raadsvergadering van 4 juli 2019 is door de CDA-fractie door middel van een motie meer aandacht gevraagd voor het verhaal van de Merwedegijzelaars. Alle politieke partijen zijn het erover eens dat het verhaal van de Merwedegijzelaars doorverteld moet blijven worden aan de volgende generaties. Om die reden heeft de gemeenteraad het College van B&W verzocht te onderzoeken of het verplaatsen van de plaquette naar een toegankelijke plaats in de openbare ruimte in Hardinxveld-Giessendam meer recht doet aan dit verhaal. Inmiddels is gebleken dat de nabestaanden van de Merwedegijzelaars verplaatsing van het gedenkteken niet voorstaan, mede vanwege de tekst: "op 16 mei 1944 werden van deze plaats Merwedegijzelaars weggevoerd naar het concentratiekamp te Amersfoort". Locatie en tekst zijn wat hen betreft onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het college van B&W is echter met de gemeenteraad van mening dat het verhaal van de Merwedegijzelaars meer onder de aandacht moet worden gebracht door middel van het oprichten van een speciaal herdenkingsmonument. In die zin hebben de burgemeesters van de gemeenten Altena, Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam zich ook uitgelaten nadat zij op 19 april jl. de jaarlijkse herdenkingsbijeenkomst in Kamp Amersfoort hebben bijgewoond. Amersfoort is de plaats waar de Merwedegijzelaars na de razzia naartoe werden getransporteerd. Het destijds geopperde idee om een speciaal monument in alle drie de dorpen, in verbondenheid met elkaar op te richten heeft inmiddels vorm gekregen. Er is een brede commissie ingesteld, onder aanvoering van de burgemeester van de gemeente Sliedrecht, waarin onder andere nabestaanden en vertegenwoordigers van de plaatselijke 4 en 5 mei comite's zijn vertegenwoordigd. Daaruit is naar voren gekomen dat men de plaatsing van een speciaal monument voor de Merwedegijzelaars omarmd. Voor wat betreft de gemeente Hardinxveld-Giessendam gaat de voorkeur naar plaatsing bij het algemene Herdenkingsmonument aan de Sluisweg.

Kernboodschap

In plaats van het verplaatsen van de bestaande plaquette een nieuw monument op te richten voor de Merwedegijzelaars bij het Herdenkingsmonument aan de Sluisweg, met inachtneming van de onderstaande criteria:

De te kiezen kunstenaar moet uit een van onze drie gemeenten afkomstig zijn of hiermee op enigerlei wijze in verband staan. Een link naar met het onderwerp zal zwaarwegender zijn. Als voorwaarde op te nemen dat het monument het gezamenlijke verhaal van de Merwedegijzelaars vertelt. De verbinding tussen de drie gemeenten moet duidelijk tot uiting komen, echter met behoud van de

identiteit per gemeente. Het monument mag (met respect) aanraakbaar zijn. Als uitgangspunten voor de kunstenaar zal er verwezen worden naar de boekjes 'Helsluis - een verhaal over de Merwederazzia' en 'Brabantse Merwedegijzelaars', de NOS-documentaire van 4 mei 2019 en 'het digitale monument' (www.merwedegijzelaars.nl). Hiertoe zal binnenkort een oproep worden gedaan. Uit de aanmeldingen zal door de commissie uit de drie gemeenten een keuze worden gemaakt voor een of meerdere kunstenaars met het verzoek hun idee verder uit te werken. Hiervoor zal per kunstenaar € 500,00 beschikbaar worden gesteld. Uit deze aangeleverde ontwerpen zal het definitieve monument worden gekozen. Het streven is om de kunstwerken bij voorkeur voor 4 mei 2020 gereed te hebben.

Consequenties

De gemeenteraad te berichten dat:

- gezien het bovenstaande het college van B&W het niet raadzaam acht het gedenkteken te verplaatsen en/of wijzigingen aan te brengen. Niet over te gaan tot het vermelden van namen, enerzijds vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid en anderzijds vanwege de ongeschiktheid van de locatie;
- met de eigenaar van het voormalig schoolgebouw is het gesprek aangegaan om het behoud en de locatie van de plaquette te waarborgen;
- een nieuw monument zal worden opgericht om het verhaal van de Merwedegijzelaars meer bekendheid te geven; hiervoor zal een krediet van € 10.000,00 worden gevraagd, te dekken uit het begrotingsresultaat 2020; binnenkort zal het bovenstaande met een raadsvoorstel aan de raad worden voorgelegd.

Vervolg

-

Openbaar

Ja

Bijlagen

---

1. Aangenomen- Motie Gedenkteken Merwedegijzelaars.pdf